

PODRĘCZNIK DO NAUCZANIA SŁOWNICTWA JĘZYKA POLSKIEGO

MAGDALENA SZELC-MAYS

NOWE SŁOWA – STARE RZECZY

książka zgodna
z wymogami
certyfikacji
języka polskiego

50 PLANSZ
TEMATYCZNYCH
DO NAUKI
PODSTAWOWEGO
SŁOWNICTWA

poziomy: **PODSTAWOWY**
ŚREDNI OGÓLNY

UNIVERSITAS

JĘZYK
POLSKI
JAKO
OBCY

NOWE SŁOWA – STARE RZECZY

PODRĘCZNIK DO NAUCZANIA SŁOWNICTWA
JĘZYKA POLSKIEGO

PODRĘCZNIK DO NAUKI
JĘZYKA POLSKIEGO
DLA CUDZOZIEMCÓW

19

PODRĘCZNIK DO NAUCZANIA SŁOWNICTWA
JĘZYKA POLSKIEGO

MAGDALENA SZELC-MAYS

NOWE SŁOWA – STARE RZECZY

poziomy:
PODSTAWOWY
i
ŚREDNI OGÓLNY

Kraków

© Copyright by Magdalena Szelc-Mays
and Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych
UNIVERSITAS, Kraków 2012, wyd. II

ISBN 97883-242-2432-6
TAiWPN UNIVERSITAS

Redaktor
Wanda Lohman

Rysunki i plansze
Hanna Olewicz-Legutko

Projekt okładki i stron tytułowych
Sepielak

Skład i opracowanie graficzne tekstu
Mirostaw Krzyszkowski

Wstęp

I. Podręcznik i dobór materiałów

1. Zestaw kolorowych plansz z ćwiczeniami pod tytułem *Nowe słowa, stare rzeczy* to pomoc dydaktyczna przygotowana z myślą o młodzieży uczącej się języka polskiego jako obcego. Opracowanie to nie może zastąpić regularnego podręcznika kursowego, ponieważ nie zawiera wykładu gramatyki, dłuższych tekstów czy dialogów. Może jednak funkcjonować samodzielnie jako podręcznik pomocniczy do nauczania SŁOWNICTWA JĘZYKA POLSKIEGO na poziomie dla początkujących i średnio zaawansowanych.

2. Podstawą naukową do opracowania podręcznika *Nowe słowa, stare rzeczy* były następujące pozycje:

– W. Miodunka *Teoria pól językowych. Społeczne i indywidualne ich uwarunkowanie*, ZN UJ, PWN, Kraków 1980,

– Z. Cygał-Krupa *Słownictwo tematyczne języka polskiego*, UJ, Kraków 1986,

– M. Chłopicka i P. Fornelski *Brak mi słów*, pierwszy polski podręcznik specjalistyczny do nauczania słownictwa pod red. W. Miodunki, UJ, Kraków 1984,

– Z. Kurzowa i H. Zgółkowa, *Słownik minimum języka polskiego*, SAWW, Poznań 1992.

Trzy pierwsze z wymienionych pozycji opierają się na francuskiej teorii centrów tematycznych do badania współczesnego języka mówionego. Teorię tę przyswoił dla metodyki nauczania języka polskiego jako obcego W. Miodunka. Według tej metody badawczej opracowany został słownik wyrazów tematycznych Z. Cygał-Krupowej. Na niej oparty jest także podręcznik M. Chłopickiej i P. Fornelskiego.

Prezentowany zestaw pomocy dydaktycznych *Nowe słowa, stare rzeczy* jest kolorową i zmienioną wersją kompletu plansz przygotowanych do ilustrowania czternastu centrów tematycznych ujętych w podręczniku *Brak mi słów*. Do nowego zestawu plansz dołączono książkę z ćwiczeniami.

II. Przeznaczenie podręcznika

Nowe słowa, stare rzeczy przeznaczony jest dla osób uczących się języka polskiego jako obcego. Pomoc ta może być wykorzystywana w czasie regularnego kursu słownictwa języka polskiego lub jako dodatek w czasie normalnych zajęć. Zestaw przygotowany jest tak, aby mógł służyć do wprowadzania nowego materiału w grupach dla początkujących, utrwalania, a nawet testowania słownictwa w grupach średnio zaawansowanych. Ma bowiem służyć do poznawania nowego lub uzupełniania oraz porządkowania znanego już słownictwa.

III. Układ podręcznika i jego funkcje

Podręcznik *Nowe słowa, stare rzeczy* składa się z dwóch zasadniczych części: zestawu 44 kolorowych plansz obrazujących 14 wybranych tematów, 6 plansz dodatkowych oraz z książki do ćwiczeń, których jest ponad 400. W podręczniku omówiono następujące tematy:

1. Człowiek, charakterystyka jednostki i stosunki rodzinne
2. Okolice zamieszkania, dom
3. Urządzenie mieszkania
4. Czas
5. Poczta i telefon
6. Podróż
7. Zakupy
8. Potrawy i napoje
9. Gastronomia i usługi
10. Człowiek – jego ciało
11. Człowiek – zdrowie
12. Nauka
13. Wolny czas i rozrywki
14. Święta, uroczystości, zwyczaje
15. Plansze dodatkowe.

Na odwrotnej stronie każdej planszy znajdują się wyrazy do wykorzystania w czasie zajęć, podzielone na grupy A i B. Słowa umieszczone w grupie A należą do tzw. słownictwa „minimum”. Można je odnaleźć w *Słowniku minimum języka polskiego* Z. Kurzowej i H. Zgółkowej. Materiał leksykalny z grupy B przeznaczony jest do poszerzania zasobu słownictwa studentów średnio zaawansowanych.

Plansze dodatkowe obejmują zagadnienia takie jak: kolory, kształty, nazwy krajów i ich mieszkańców, antonimy przymiotnikowe czy na-

zwy członków rodziny. Plansze dodatkowe służą do praktycznej nauki słówek dla początkujących.

Druga część podręcznika to ćwiczenia słownikowe przygotowane do prawie każdej planszy i podzielone na trzy poziomy: pierwszy, zawierający ćwiczenia łatwe, oraz drugi i trzeci z ćwiczeniami trudniejszymi i trudnymi dla średnio zaawansowanych. Dla każdego poziomu przygotowano średnio pięć ćwiczeń. Stopień trudności ćwiczeń oznaczony jest odpowiednio jedną, dwiema lub trzema gwiazdkami.

Osobom bardziej zaawansowanym należy polecić podręcznik M. Chłopickiej i P. Fornelskiego *Brak mi słów*, w którym występujące na planszach słownictwo ujęte jest w teksty, dialogi oraz dużą liczbę ćwiczeń.

IV. Metody pracy z podręcznikiem

- a. Podręcznika *Nowe słowa, stare rzeczy* można używać do:
 - wprowadzania nowego materiału leksykalnego (pokazując rysunki i nazywając je),
 - utrwalania materiału (przez przerabianie ćwiczeń),
 - testowania uczniów (używając plansz z obu stron oraz wykorzystując ćwiczenia).
- b. Uczący się powinni wykorzystywać plansze rysunkowe przez wpisywanie słów w puste miejsca pod rysunkami, omawiając je, krytykując i uzupełniając według własnych potrzeb.
- c. Do utrwalającej i sprawdzającej fazy nauczania należy używać zeszytu z ćwiczeniami. Ćwiczenia ułożone są według stopnia trudności. Pierwszych pięć ćwiczy słownictwo z grupy A, czyli słownictwo minimum. W większości są to rysunki, które powinno się uzupełniać i podpisywać. W ćwiczeniach oznaczonych dwiema lub trzema gwiazdkami używa się słownictwa spoza zakresu minimum. Niektóre ćwiczenia zawierają elementy słotwórstwa, a inne mają zachęcać do prowadzenia konwersacji.

Materiał ćwiczeniowy nie jest rozłożony równomiernie. Wynika to ze specyfiki wybranych do programu tematów – bogatych w słownictwo i wdzięcznych do realizacji lub nie. Na przykład do tematów 1–3 opracowano po cztery plansze, z których każda opatrzona jest średnio piętnastoma ćwiczeniami. Tematy takie jak 5, 10 czy 11 mają po dwie plansze, do których przygotowano jeden zestaw ćwiczeń, wspólny dla obydwu plansz.

Ze względu na różną objętość materiałową poszczególnych tematów nie zaleca się przerabiania obszernych jednostek (takich jak np. 1–2) jednorazowo. Należałoby raczej wybrać jedną lub dwie plansze z danego tematu, a pozostałych użyć jako materiału do powtórki.

Kolejność omawiania tematów nie ma znaczenia, choć trzeba zaznaczyć, że tematy 10–14 uchodzą za trudniejsze.

Przy wykonywaniu ćwiczeń dla początkujących, oznaczonych ★, należy posługiwać się planszami oraz słownictwem z grupy A zgromadzonym na odwrocie planszy.

Dla ćwiczeń oznaczonych ★ ★ sugeruje się wykorzystywanie słownictwa z grupy B, ale też zaleca się samodzielne szukanie potrzebnych słów w słownikach.

Grupa ćwiczeń najtrudniejszych, oznaczonych ★ ★ ★, przeznaczona jest do ćwiczenia umiejętności wypowiadania się ustnego, a nawet pisemnego na dany temat przy użyciu zgromadzonego wcześniej słownictwa. Ćwiczenia te mają w większości charakter gramatyczno-leksykalny i są przeznaczone dla osób bardziej zaawansowanych, ponieważ używane w nich słownictwo zdecydowanie wykracza poza program minimum.

Po ćwiczeniach jest miejsce na własne notatki uczącego się. „Mój słowniczek” jest przeznaczony do gromadzenia słów ważnych, specjalnych lub takich, których zabrakło w lekcji.

- d. Zestaw plansz dodatkowych 45–50 przeznaczony jest dla osób początkujących. Plansze zadrukowane słowami z obu stron należy pociąć według linii, ułożyć stosik kartek z nazwami np. krajów. Po przeczytaniu nazwy kraju (np. Polska), należy podać nazwę jego mieszkańca (-ów) bez zaglądania na odwrotną stronę kartonika, gdzie ta nazwa jest umieszczona (Polak, Polka). Następnie można sprawdzić trafność odpowiedzi. Jeżeli odpowiedzi były dobre, to odkładamy kartonik na drugi stosik. Jeżeli odpowiedź nie była prawidłowa, to odkładamy kartonik na bok, aby po skończeniu czytania wszystkich haseł móc do niego wrócić i powtórzyć odpowiedzi. Tak samo postępujemy z pozostałymi planszami. Można pracować parami – jeden student pokazuje drugiemu np. wypisany przymiotnik „długi”, a drugi student powinien podać jego przeciwieństwo „krótki”. Sprawdzają razem prawidłowość odpowiedzi przez odwracanie kartonika.
- e. Kilka plansz obrazuje zagadnienia, do których słownictwo prawie nie występuje w grupie minimum (A). Są to plansze „specjalistyczne”, takie jak 8 – „Wies”, 21 – „Środki transportu”, 24 – „Części garderoby”.

by”, 32 – „Narzędzia”, 38 – „Życie uczelni wyższej” czy 40 – „Rozrywki wyszukane”. Przygotowano je z myślą o tych, którzy zainteresowani są poszerzeniem swojego słownictwa. Plansze, takie jak 15 – „Zegar” czy 28 – „Karta dań”, można wykorzystać do gier – zabaw klasowych.

Przy intensywnym kursie słownictwa należy materiał podręcznika rozplanować na pół roku (jeden temat tygodniowo).

Praktyczne wykorzystanie pomocy pozostawia się do decyzji nauczyciela, który może skorzystać tylko z wybranych plansz czy niektórych ćwiczeń.

Intencją autorki było dostarczenie pomocy naukowej, ułatwiającej pracę nauczycielowi uczącemu języka polskiego jako obcego często w trudnych warunkach, w grupach o zróżnicowanym poziomie, oraz zachęcenie młodzieży do zapoznania się ze słownictwem języka polskiego, zorganizowanym wokół centrów tematycznych uznanych za najpotrzebniejsze w nauczaniu podstaw języka.

Podręcznik zaopatrzony jest w klucz, który zawiera przykładowe rozwiązania ćwiczeń, to znaczy, że możliwe są także inne rozwiązania, też prawidłowe.

Bibliografia

- B. Bartnicka, R. Sinielnikoff, *Słownik podstawowy języka polskiego dla cudzoziemców*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1979.
- D. Buttler, *Z metodyki nauczania polszczyzny jako języka obcego (Słownictwo)*, w: *Metodyka nauczania języka polskiego jako obcego*, pod red. J. Lewandowskiego, Warszawa 1980, s. 129–153.
- M. Celce-Murcia and F. Rosenzweig, *Teaching Vocabulary in the ESL Classroom*, w: *Teaching English as a second or foreign language by Celce-Murcia and McIntosh*, Rawley, Mass., Newbury House 1997.
- M. Chłopicka, P. Fornelski, *Brak mi słów. Podręcznik do nauczania obco-krajowców słownictwa języka polskiego*, pod red. W. Miodunki, część I: *Słownictwo tematyczne*, UJ, Kraków 1984.
- Z. Cygal-Krupa, *Słownictwo tematyczne języka polskiego. Zbiór wyrazów w układzie rangowym, alfabetycznym i tematycznym*, UJ, Kraków 1986.
- H. Komorowska (red.), *Ćwiczenia komunikacyjne w nauce języka obcego*, Warszawa 1988.

- H. Komorowska, *Utrwalanie materiału leksykalnego – ćwiczenia komunikacyjne*, „Języki obce w szkole”, 1987, z. 5, s. 387–396.
- Z. Kurzowa, H. Zgółkowska, *Słownik minimum języka polskiego*, Poznań 1992.
- W. Martyniuk, *Samo życie! Materiały do nauczania języka polskiego*, UJ, Kraków 1986.
- W. Miodunka, *Badania współczesnego języka polskiego z punktu widzenia potrzeb nauczania języka polskiego jako obcego*, „Przegląd Polonijny” VI, 1980, z. 3, s. 23–33.
- W. Miodunka, *Lingwistyczne podstawy nauczania języka polskiego jako obcego*, w: *Poradnik metodyczny dla nauczycieli polonijnych*, Lublin 1980.
- W. Miodunka, *Teoria pól językowych. Społeczne i indywidualne ich uwarunkowania*, Zeszyty Naukowe UJ, Kraków 1980.
- E. Rybicka, *Nie taki diabeł straszny...* *Podręcznik frazeologii polskiej dla obco-krajowców*, UJ, Kraków 1990.
- M. Szelc, *Słowa i rzeczy. Plansze do nauczania polskiego słownictwa tematycznego*, UJ, Kraków 1989.
- M. Szelc-Mays, E. Rybicka, *Słowa i słówka. Podręcznik do nauczania słownictwa i gramatyki dla początkujących*, Kraków 1997.
- P. Watcyn-Jones, *Test Your Vocabulary*, Book 1–4, Penguin Group, London 1987.
- H. Zgółkowska, *Ilościowa charakterystyka słownictwa współczesnej polszczyzny. Wybrane zagadnienia*, Poznań 1987.

CZŁOWIEK – CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI I STOSUNKI RODZINNE

Plansza 1. Typy ludzi, cechy zewnętrzne

Plansza 2. Wygląd człowieka; oczy, włosy

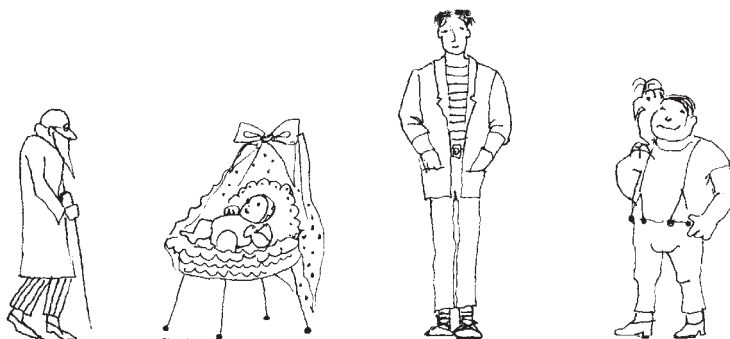
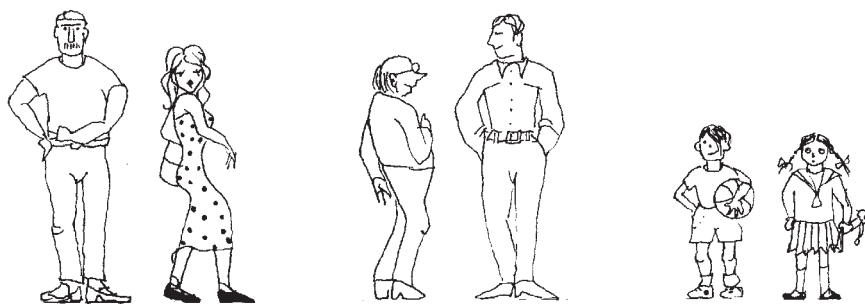
Plansza 3. Drzewo rodowe

Plansza 4. Portret rodzinny

PLANSZA 1. TYPY LUDZI, CECHY ZEWNĘTRZNE

Ćwiczenie 1 ★

Podpisz te rysunki

Ćwiczenie 2

Narysuj pana, który jest wysoki i gruby, panią, która jest niska i niegruba oraz pana, który jest stary.

Ćwiczenie 3

a. Uporządkuj alfabetycznie podane wyrazy:

wysoki, niski, średni, drobny, młody, stary, mały, duży, ładny, brzydki, prosty, przystojny.

WZÓR: brzydki

 wysoki

b. Podaj formę żeńską wymienionych słów:

WZÓR: pan jest wysoki – pani jest wysoka

niski –
 miły –
 gruby –
 młody –
 stary –
 przystojny –
 brzydki –
 drobny –
 ciężki –
 lekki –

Ćwiczenie 4

Podane wyrazy uporządkuj od najkrótszego do najdłuższego:

człowiek, ludzie, postać, mężczyzna, chłopiec, kobieta, dziewczynka, pan, pani, dzieci, dorośli, młodzież, uczeń, uczennica.

WZÓR: pan

dziewczynka

Ćwiczenie 5

Z podanych wyrazów ułóż pary o znaczeniu przeciwnym:

mały, stary, brzydki, chłopak, lekki, pani, pan, niegruby, ciężki, dziewczyna, gruby, ładny, młody, duży.

WZÓR: wysoki – niski

Ćwiczenie 6

Narysowane postacie opisz zdaniem zawierającym co najmniej dwie cechy:

WZÓR: ten wysoki pan jest dobrze zbudowany . . .

Ćwiczenie 7 ★★

a) Przeczytaj tekst i wyjaśnij wyróżnione zwroty:

Kiedy poznajemy nową osobę, to przede wszystkim patrzymy, jaki **on/ona ma wygląd**. Potem opisujemy tę osobę i mówimy, **jakiego jest wzrostu i jakiej jest tuszy**. Interesuje nas także, **w jakim wieku** jest nasz nowy znajomy. Oglądamy, **jaką ma powierzchowność** i... decydujemy, czy nam się podoba, czy nie.

b) Połącz pytania o podobnym znaczeniu:

1. Jaki ona ma wygląd?	a) Czy jest tęga czy szczupła?
2. Jakiego on jest wzrostu?	b) Wygląda elegancko lub nie?
3. Jakiej ona jest tuszy?	c) Ile mają lat?
4. W jakim oni są wieku?	d) Czy jest wysoki czy niski?

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij znaczenie podanych słów:

chudy, brzydki, przystojny, gruby, stary, elegancki, drobny, niski, ciężki.

WZÓR: *wysoki – dużego wzrostu, nie mały, nie niski*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 9

Wypisz wszystkie znane ci słowa oznaczające:

Wzrost

Tuszę

Wiek

Budowę ciała

Ćwiczenie 10

Wybierz sam lub poproś kolegę, aby podał ci jakąkolwiek literę alfabetu. Spróbuj znaleźć jak najwięcej słów opisujących cechy i wygląd człowieka, a zaczynających się na tę właśnie literę.

WZÓR: wysoki, wesoły, wolny, wielki

.....

.....

.....

.....

.....

w

Ćwiczenie 11

Do podanych słów dopasuj termin nadrzędny:

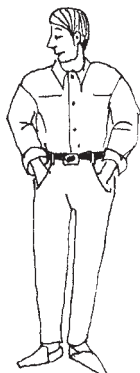
	Budowa ciała	Wiek	Wzrost	Tusza	Człowiek
Wysoki			X		
Stary					
Gruby					
Mężczyzna					
Zwalisty					
Szczupły					
Niski					
Chłopiec					
Drobny					
Młody					
Dziewczynka					

Ćwiczenie 12

Opisz tego pana:

Jak myślisz, w jakim jest wieku? Jakiego wzrostu? Jaką ma powierzchność?

Czy podoba ci się jego sylwetka?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 13 ★★★

Patrząc na planszę 1 wypisz:

przymiotniki np. wysoki,

rzeczowniki np. chłopiec,

czasowniki np. stać,

Ćwiczenie 14

Wybierz jedną z postaci na planszy 1. Zgromadź cechy jej wyglądu, a twoi koledzy powinni zgadnąć, którą postać wybrałeś.

Ćwiczenie 15

Wybierz jedną z postaci na planszy 1. Podaj jej cechy pozytywne i negatywne:

+	-

Ćwiczenie 16

Do podanych przymiotników dopisz rzeczowniki:

WZÓR: wysoki – wysokość

ciężki –

młody –

stary –

brzydki –
 smutny –
 elegancki –

Ćwiczenie 17

Od podanych przymiotników utwórz czasowniki:

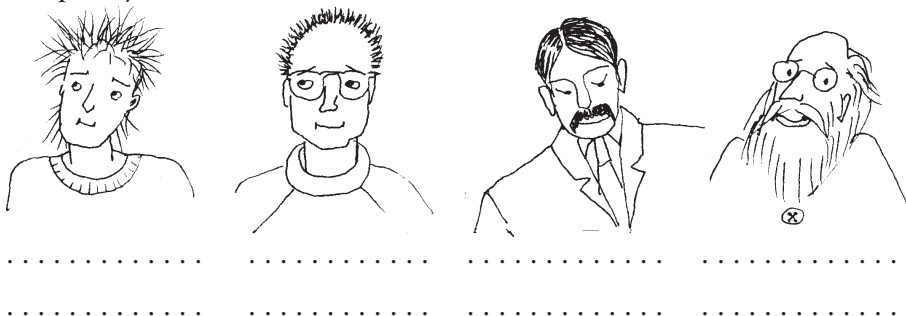
WZÓR: ładny – .ładnięć

chudy –
 mały –
 brzydki –
 prosty –
 stary –
 młody –
 gruby –

PLANSZA 2. WYGLĄD CZŁOWIEKA; OCZY, WŁOSY

Ćwiczenie 18 ★

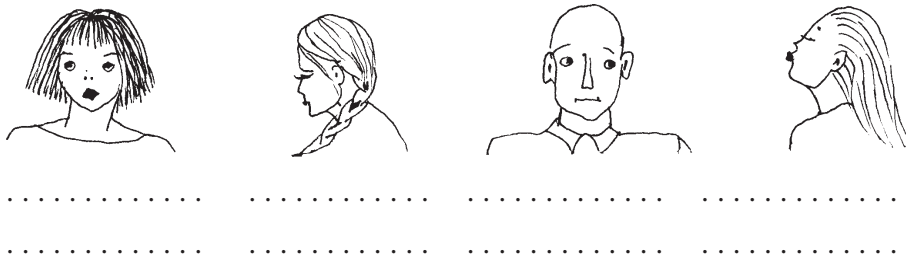
Podpisz rysunki:

Ćwiczenie 19

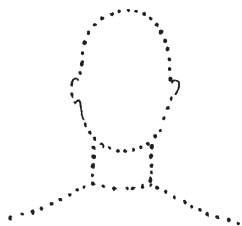
Pomaluj lub określ oczy i włosy osoby na obrazku. Podpisz jednym zdaniem:

WZÓR: .on ma jasne włosy......

Ćwiczenie 20

Narysuj swój portret. Opisz swoje oczy i włosy:

To ja. Ja mam

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 21

Wypisz słowa, które określają:

oczy

.....

.....

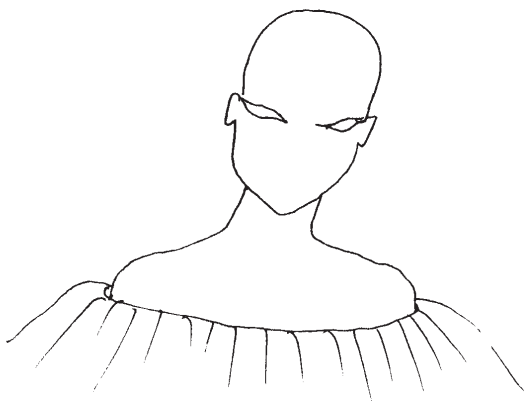
włosy

.....

.....

Ćwiczenie 22

To jest pani, która idzie na bal. Pomaluj jej oczy i uczesz ją:

Ćwiczenie 23 ★★

Napisz, co znaczą podane wyrażenia:

WZÓR: nosić długie włosy – mieć długie włosy

1. czesać się „na jeża” –
2. farbować włosy –
3. tlenić włosy –

4. ostrzyc się na krótko –
5. podciąć włosy –
6. zrobić trwałą –
7. zrobić pasemka –
8. ogolić głowę –
9. wymodelować włosy –
10. czesać się z przedziałkiem –

Ćwiczenie 24

Z jakich elementów (części) składają się te fryzury? Podpisz je:

<i>przedziałek</i>	<i>grzywka</i>	<i>kok</i>	<i>loki</i>	<i>pejsy</i>	<i>warkocz</i>
--------------------	----------------	------------	-------------	--------------	----------------

Ćwiczenie 25

Jakie fryzury noszą kobiety? Jakie fryzury noszą mężczyźni?

A. Panie najczęściej noszą:

.....

B. Panowie noszą:

.....

Ćwiczenie 26

a) Zbierz słowa oznaczające kolory oczu i włosów:

WZÓR: ... *jasne*, *ciemne*

.....

b) Co znaczą zwroty?

1. mieć dobre oko	4. nosić zarost
2. nosić okulary	5. nosić perukę
3. zapuścić włosy	6. nosić brodę

Ćwiczenie 27

Określ, co oznaczają te słowa:

WZÓR: łysy – bez włosów

szatyn –	siwy –
broda –	brunet –
loki –	fryzura –
wąsy –	peruka –

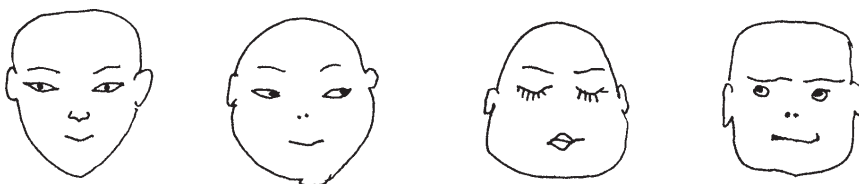
Ćwiczenie 28 ★★★

Ze zbioru słów A i B wypisz wszystkie przymiotniki opisujące wygląd oczu i włosów i uporządkuj je według przeciwnych znaczeń:

WZÓR: jasne – ciemne

Ćwiczenie 29

Zaprojektuj fryzury do kształtu twarzy i uzasadnij, dlaczego tak wybrałeś?

Ćwiczenie 30

Zbierz wszystkie negatywne i pozytywne określenia na oczy i włosy:

WZÓR: nieładne piękne

.....

Ćwiczenie 31

Ustal z kolegą, jakie fryzury są odpowiednie dla:

panny lat 17
pani lat 60

kawalera lat 22
mężczyzny lat 40

Ćwiczenie 32

Jak pielęgnujesz włosy?

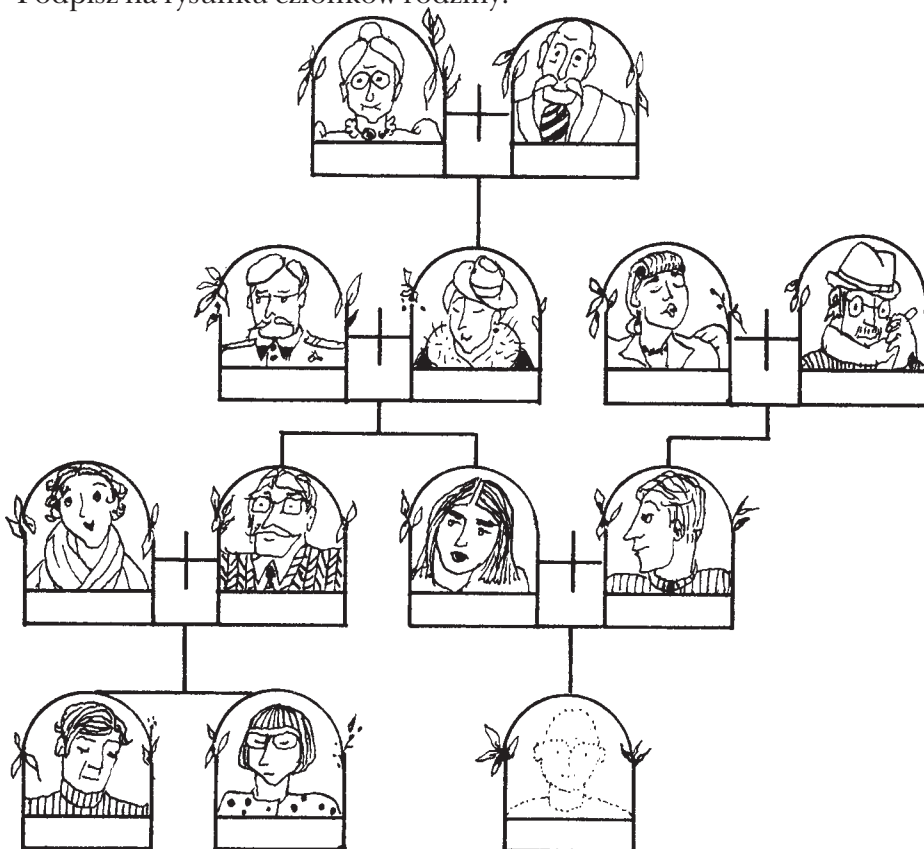
WZÓR: myć włosy (czym?) ..szamponem.....

1. farbować (czym? na jaki kolor?)
2. strzyc (czym? jak?)
3. układać (jak?)
4. nakładać (co?)
5. suszyć (czym?)

PLANSZA 3. DRZEWO RODOWE

Ćwiczenie 33 ★

Podpisz na rysunku członków rodziny:

Napisz kim są:

WZÓR: Rodzice to matka i ojciec.

Małżeństwo

Rodzeństwo

Dziadkowie

Dzieci

Krewni

Ćwiczenie 35

Ułóż parami nazwy męskich i żeńskich członków rodziny:

WZÓR: mąż – żona

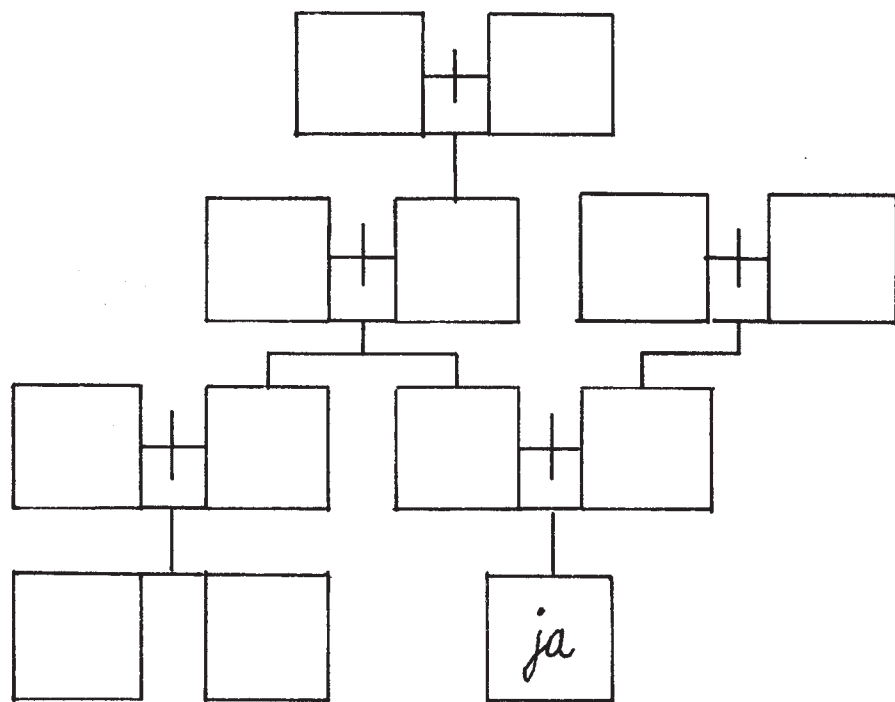
.....

.....

.....

Ćwiczenie 36

Narysuj swoje drzewo rodowe. Zaczynij od „pradziadek” i „prababka”:

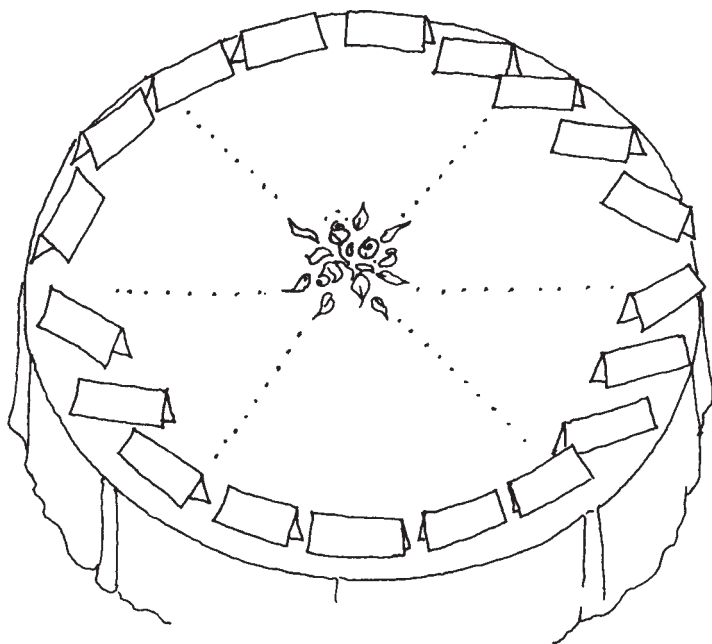
Ćwiczenie 37

Przeczytaj tekst:

Mam dużą rodzinę. Niestety, nie spotykamy się często. Moja bliska rodzina mieszka w mieście. Dziadek i babcia mają dom na wsi. Dom jest stary, ale duży. Raz w roku spotykam moje ciotki i wujków, a także moich kuzynów i kuzynki właśnie u babci. Wszyscy przyjeżdżamy na święta do dziadków. Ale jest wesoło! Ja mam: trzy kuzynki, czterech kuzynów, czterech wujków, babcię, dziadka, prababcię, brata, siostrę i oczywiście rodziców.

Narysuj nas przy stole:

Tylko ciocia Hela nie może siedzieć koło wujka Karola, bo się ciągle kłóć. Mnie proszę posadzić koło ciotecznej siostry Ani, bo ją bardzo lubię.

Ćwiczenie 38 ★★

Wyjaśnij znaczenie podanych słów:

WZÓR: dziadek – ...ojciec ojca, ojciec matki

kuzyn –

babka –

siostrzeniec –

szwagier –
 teść –
 rozwódka –

Ćwiczenie 39

Napisz, kim są razem:

WZÓR: mąż i żona – **małżeństwo**

1. brat i siostra –
2. dziadek i babka –
3. wnuk i wnuczka –
4. teść i teściowa –
5. ojciec i matka –
6. wujek i ciotka –
7. pan i pani –
8. kuzyn i kuzynka –

Ćwiczenie 40

Wyrazy z obu kolumn połącz w pary:

1. rozwódka	a) babcia
2. dziadek	b) macocha
3. wdowiec	c) szwagierka
4. ojczym	d) rozwiedziony
5. pasierbica	e) synowa
6. szwagier	f) bratanica
7. zięć	g) wdowa
8. brat	h) pasierb
9. wuj	i) prawnuczka
10. prawnuk	j) ciotka
11. bratanek	k) siostra

Ćwiczenie 41 ★★★

Opowiedz o „pewnej rodzinie” używając czasowników: *mieć, mieszkać, lubić, kochać (nie), kłócić się, szanować, nienawidzić, żyć (nie), rozwieść się, pobrać się, umrzeć.*

Ćwiczenie 42

Opowiedz historię swojego (cudzego) życia.

Użyj podanych czasowników:

urodzić się, uczyć się, wychować, pracować, mieszkać, ożenić się (wyjść za mąż), rozwieść się.

Ćwiczenie 43

Przeprowadź wywiad z kolegą na temat roli rodziny:

- w społeczeństwie
- w życiu pojedynczego człowieka.

PLANSZA 4. PORTRET RODZINNY

Ćwiczenie 44 ★

Popatrz na rysunek. Jaka jest ta rodzina?

Ta rodzina jest

.....

Ćwiczenie 45

Wybierz jedną z osób na planszy 4. Opowiedz, jaki on/ona jest. Możesz zacząć tak:

To jest wujek Janek. On jest sympatyczny, ale leniwy. Nic nie lubi robić. A to jest

.....

.....

Ćwiczenie 46

Do podanych słów dopisz wyrazy o znaczeniu przeciwnym:

WZÓR: mądry – ..głupi...

myślący –

pracowity –

towarzyski –

kulturalny –

miły –

wesoły –

Ćwiczenie 47

Wypisz cechy: a) miłego człowieka, b) niemiłego człowieka

a) Człowiek miły jest:

..życzliwy

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Człowiek niemiły jest:

..nieżyczliwy

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 48 ★★

Ze słów podanych na odwrocie planszy wybierz i pogrupuj słowa o podobnym znaczeniu:

WZÓR: zły – ..nieдобry, niesympatyczny, złośliwy

serdeczny –

niedbały –

porywczy –

samotny –

inteligentny –

Ćwiczenie 49

Napisz, jakie słowa określają:

1. temperament

.....

2. umysłowość

.....

3. charakter

.....

Ćwiczenie 50

Napisz, co znaczą te słowa:

WZÓR: pracowity – taki, który lubi i umie pracować

surowy –

skąpy –

serdeczny –

kulturalny –

nietowarzyski –

wykształcony –

Ćwiczenie 51 ★★★

Czasem opisujemy człowieka, do którego mamy szczególny stosunek emocjonalny, na przykład bardzo pozytywny lub bardzo negatywny. Wymień cechy osoby, którą szczególnie lubisz i takiej, która wyjątkowo cię denerwuje:

Lubię go, bo:	Lubię go, mimo że:	Nie lubię go, ponieważ:	Nie lubię go, chociaż:

Ćwiczenie 52

Od podanych przymiotników utwórz rzeczowniki:

WZÓR: pilny – pilność

inteligentny –

samotny –

zły –

uprzejmy –

serdeczny –

skąpy –

poważny –

smutny –

Ćwiczenie 53

Od podanych rzeczowników utwórz przymiotniki:

WZÓR: odpowiedzialność – . odpowiedzialny

chamstwo –

tępota –

złośliwość –

bystrość –

uczynność –
 surowość –

lekkomyślność –
 sympatia –

Ćwiczenie 54

Od podanych przymiotników utwórz czasowniki:

Wzór: łagodny – **łagodnieć**

głupi –
 myślący –
 wesoły –

pracowity –
 wykształcony –
 wymagający –

Ćwiczenie 55

Opisz siebie:

a) wygląd zewnętrzny

b) cechy wewnętrzne

c) kim jesteś w rodzinie

Mój słowniczek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

OKOLICE ZAMIESZKANIA, DOM

Plansza 5. Gdzie mieszkasz? Miasto

Plansza 6. Miasteczko

Plansza 7. Dom, mieszkanie

Plansza 8. Wieś

PLANSZA 5. GDZIE MIESZKASZ? MIASTO

Ćwiczenie 56 ★

Podpisz rysunki:

